

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ ТА ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ

ЛЕКЦІЯ
«ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ. МІЖНАРОДНА
КОНЦЕПЦІЯ ТССС (TACTICAL COMBAT CASUALTY
CARE). ТАКТИЧНЕ МЕДИЧНЕ СПОРЯДЖЕННЯ»

ДМИТРО КАРАМИШЕВ
ДОКТОР НАУК З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, К.МЕД.Н.
ПРОФЕСОР
2023

ТАКТИЧНА ДОПОМОГА ПОРАНЕНИМ В БОЙОВИХ УМОВАХ ТССС (*Tactical Combat Casualty Care*)

ТЕМА 1

ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ.

МІЖНАРОДНА КОНЦЕПЦІЯ *ТССС* (*Tactical Combat Casualty Care*).
ТАКТИЧНЕ МЕДИЧНЕ СПОРЯДЖЕННЯ.

ЗМІСТ:

1. Тактична медицина та підготовка особового складу Збройних Сил України.
2. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО.
3. Імперативи тактичної медицини та принципи допомоги пораненим в умовах бойових дій.
4. Етапи надання домедичної допомоги пораненим в бойових умовах.
5. Тактичне медичне спорядження та правила поводження з ним.
6. Засоби тактичного бойового догляду.

- 1. ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА ТА ПІДГОТОВКА ОСОБОВОГО
СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА: МІЖНАРОДНА КОНЦЕПЦІЯ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР

ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА

- СУКУПНІСТЬ МЕДИЧНИХ І ТАКТИЧНИХ ДІЙ ТА ЗАХОДІВ,
- НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ ЕТАПІ НАДАННЯ ДОПОМОГИ,
- У Т.Ч. САМО- І ВЗАЄМОДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ,
- СПРЯМОВАНІ НА УСУНЕННЯ ЗАГРОЗ ДЛЯ ЖИТТЯ ТА УСКЛАДНЕНЬ
- БЕЗПОСЕРЕДНЬО НА ПОЛІ БОЮ, В УКРИТТІ, А ТАКОЖ В ХОДІ ЕВАКУАЦІЇ

TCCC (Tactical Combat Casualty Care) - міжнародна концепція

СТАНДАРТ TCCC - НАСТАНОВИ (КЕРІВНИЦТВА) ЩОДО ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ
ДЛЯ АРМІЙ КРАЇН - ЧЛЕНІВ НАТО (ПЕРЕГЛЯДАЄТЬСЯ ЩОРІЧНО КОМІТЕТОМ ВІЙСЬКОВИХ ЛІКАРІВ)

ВАЖЛИВІСТЬ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

ПРИНЦИПИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ TCCC

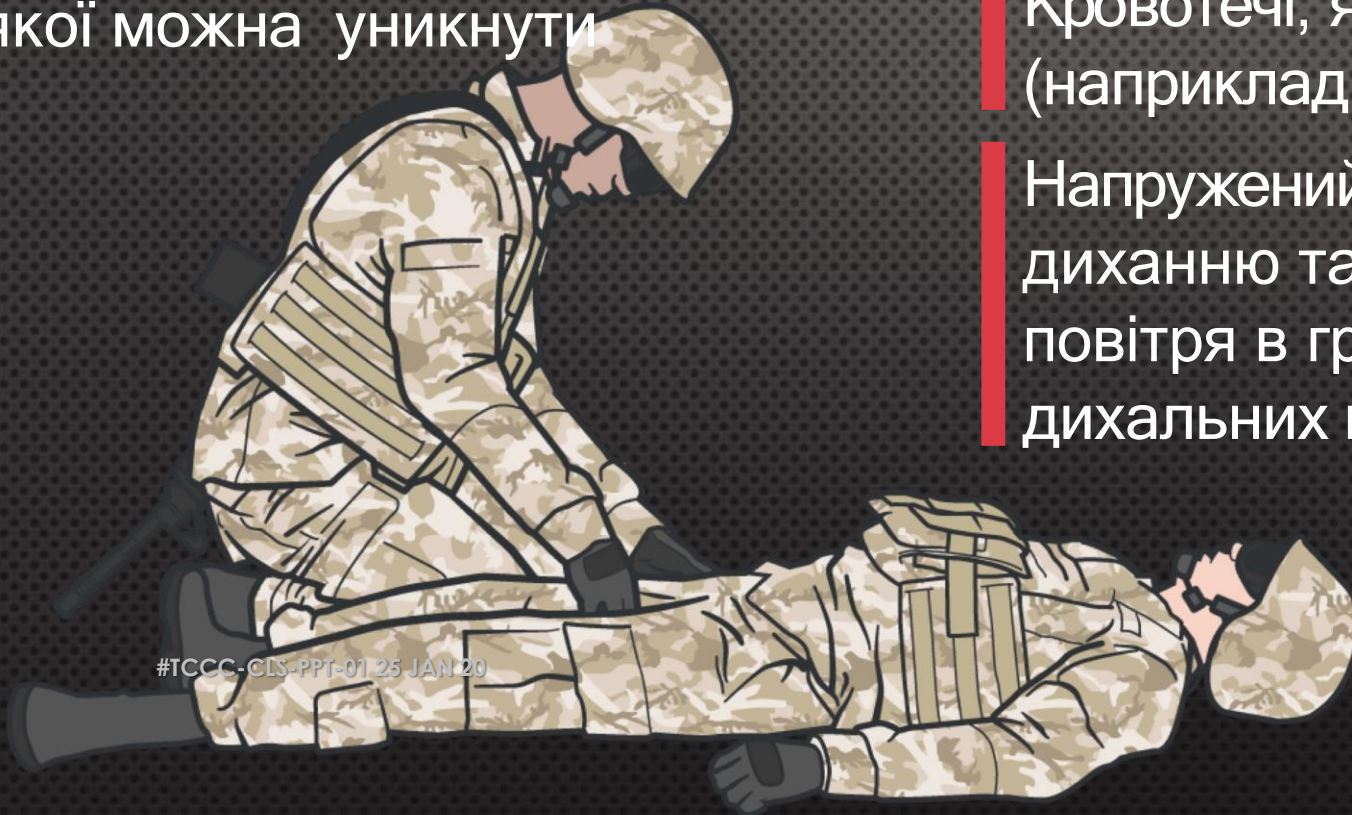
Тактична медицина сфокусована на виявленні та усуненні причин **превентивної смерті** на полі бою, якої можна уникнути

- Кровотечі з кінцівок

- Вузлові кровотечі (пах, пахви)

- Кровотечі, які неможливо притиснути (наприклад, вогнепальне поранення в живіт)

- Напружений пневмоторакс (перешкоджання диханню та циркуляції крові через накопичення повітря в грудній клітині), та непрохідність дихальних шляхів

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?!

ПРИЧИНИ ПРЕВЕНТИВНИХ СМЕРТЕЙ НА ПОЛІ БОЮ

ПРЕВЕНТИВНІ СМЕРТІ – ЯКИХ МОЖЛИВО БУЛО УНИКНУТИ У РАЗІ ВЧАСНОГО НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ТА МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НА ДОГОСПІТАЛЬНОМУ РІВНІ

ПРИЧИНИ ЗАГИБЕЛІ ВІД ПОРАНЕНЬ, СМЕРТІ ВІД ЯКИХ МОЖНА ЗАПОБІГТИ

- КРОВОВТРАТА – 60%,
  - ПНЕВМОТОРАКС – 30%,
  - ОБСТРУКЦІЯ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ – 5%,
  - ІНШІ ПРИЧИНИ – 5%
- КРИТИЧНИМ МОМЕНТОМ ДЛЯ ВИЖИВАННЯ Є ФАКТОР ЧАСУ
  - СМЕРТЬ ВІД МАСИВНОЇ КРОВОТЕЧІ НАСТАЄ ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ ХВИЛИН
  - 80% ЗАГИБЛИХ В РЕЗУЛЬТАТІ ПОРАНЕННЯ ПОМИРАЮТЬ В ПЕРШІ 30 ХВИЛИН

- **ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ № 910 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВОЄННО-МЕДИЧНОЇ ДОКТРИНИ УКРАЇНИ»** ВІД 31 ЖОВТНЯ 2018 Р.
- **ВОЄННО-МЕДИЧНА ДОКТРИНА УКРАЇНИ** - СУКУПНІСТЬ ПОГЛЯДІВ, ПРИНЦИПІВ, ЄДИНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ВИМОГ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- **НАКАЗ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ № 100 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МЕДИЧНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДО 2035 РОКУ»** ВІД 12 БЕРЕЗНЯ 2020 РОКУ.

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ОСОБОВОГО СКЛАДУ ЗСУ

- *«УСІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ МАЮТЬ ВОЛОДІТИ ЗНАННЯМИ І ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ З НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ПОРЯДКУ САМО- ТА ВЗАЄМОДОПОМОГИ. З ЦІЄЮ МЕТОЮ ЗАПРОВАДЖУЄТЬСЯ ПРОВЕДЕННЯ ВІДПОВІДНОЇ ПІДГОТОВКИ В СИСТЕМІ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗС УКРАЇНИ»*

ПОСТАНОВА КМУ ВІД 31.10.2018 Р. № 910 «ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВОЄННО-МЕДИЧНОЇ ДОКТРИНИ УКРАЇНИ»

- **СТАНДАРТ ПІДГОТОВКИ І-СТ-3 (ВИДАННЯ 2) / М-во ОБОРОНИ УКРАЇНИ. — 2015: ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ З ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ / РОЗРОБ. М. І. БАДЮК [ТА ІН.].**
- **СТАНДАРТ ПІДГОТОВКИ / М-во ОБОРОНИ УКРАЇНИ. — 2015: ФАХОВА ПІДГОТОВКА САНІТАРНОГО ІНСТРУКТОРА РОТИ (БАТАРЕЇ) / РОЗРОБ. М. І. БАДЮК [ТА ІН.].**
- ПІДГОТОВКА БОЙОВИХ МЕДИКІВ ТССС СМС НА ОСНОВІ СТАНДАРТУ 68W (СОМВАТ МЕДІС) США
- СЕРТИФІКОВАНІ ЦЕНТРИ: «184 ЯВОРІВ», «205 ДЕСНА» (16 ТИЖНІВ)

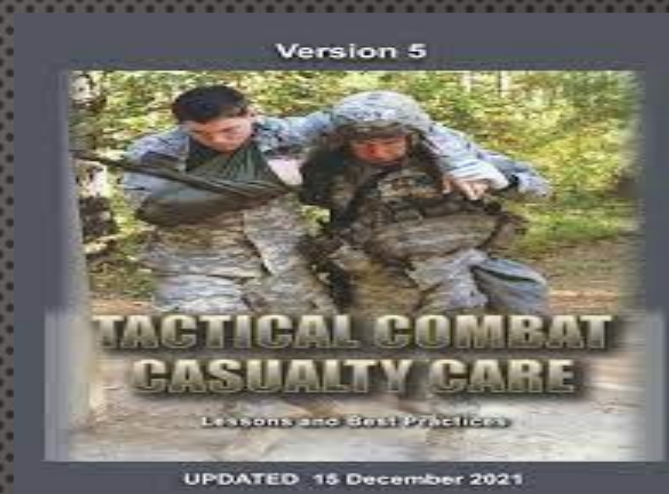

- 2. Міжнародні концепції та спроможності медичної допомоги пораненим відповідно до стандартів НАТО

ТАКТИЧНА ДОПОМОГА ПОРАНЕНИМ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ (TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE, TCCC)

- НАСТАНОВА ЩОДО ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ В БОЙОВИХ УМОВАХ, ЩО СПРЯМОВАНА НА УСУНЕННЯ ЗАГРОЗИ ЖИТТЮ
- ЗОЛОТИЙ СТАНДАРТ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ В РЕЗУЛЬТАТІ БОЙОВИХ ТРАВМ І УШКОДЖЕНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ
- ПЕРЕДБАЧАЄ ДІЇ З НАДАННЯ ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ НА ПОЛІ БОЮ, В ЗОНІ УКРИТТЯ ТА ПІД ЧАС ЕВАКУАЦІЇ
- ПРАВИЛО - ПОРАНЕНИЙ ПОВИНЕН ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ ТАМ І ТОДІ, ДЕ І КОЛИ ВІН ЇЇ ПОТРЕБУЄ

ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ПОРАНЕНИМ БІЙЦЯМ ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ НА ОСНОВІ ТССС

- ОБУМОВЛЕНІ ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ВІЙСЬКОВИХ ЛІКАРІВ

ВІЙСЬКОВА МЕДИЧНА ДОКТРИНА **НАТО**

1) КОНЦЕПЦІЯ ТССС ПЕРЕДБАЧАЄ ДІЇ З НАДАННЯ ДОПОМОГИ НЕ ЛИШЕ МЕДИКАМИ:

- В ПОРЯДКУ САМОДОПОМОГИ САМИМ ПОРАНЕНИМ (ВОГНЕВА ТАКТИЧНА ГРУПА);
- В ПОРЯДКУ ВЗАЄМОДОПОМОГИ ІНШИМ БІЙЦЕМ (ВОГНЕВА ТАКТИЧНА ГРУПА);
- БІЙЦЕМ-РЯТУВАЛЬНИКОМ (СТРІЛЕЦЬ-САНІТАР) (ВІДДІЛЕННЯ, ЕКІПАЖ, РОЗРАХУНОК);
- БОЙОВИМ МЕДИКОМ (ВЗВОД);
- СТАРШИМ БОЙОВИМ МЕДИКОМ - ПАРАМЕДИКОМ (РОТА).

ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ПОРАНЕНИМ БІЙЦЯМ ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ НА ОСНОВІ ТССС

- 2) Поранений повинен отримати допомогу там і тоді, де і коли він її потребує - максимально швидко, вчасно і максимально наближено до місця події.
- 3) Використовуючи передусім засоби індивідуального захисту постраждалого бійця, а вже потім табельне оснащення підрозділу, або того, хто надає допомогу.
- 4) Чітке дотримання етапів надання допомоги в залежності від секторів (зон) у т.ч. для підвищення ефективності і безпеки (запобігання новим пораненням).
- 5) Виконання бойового завдання, тобто продовження його виконання залежно від тактичної ситуації, власного психо-фізичного стану та безпеки.

ПРОТОКОЛИ TCCC

TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE

- TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE ALL SERVICE MEMBERS COURSE (TCCC ASM)
1-й рівень: для військовослужбовців: усі військовослужбовці
- TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE COMBAT LIFESAVERS COURSE (TCCC CLS)
2-й рівень: для військовослужбовців: бойовий рятувальник (відділення, розрахунок, екіпаж)
- TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE GUIDELINES FOR MEDICAL PERSONNEL (TCCC CMC)
3-й рівень: для бойових медиків: спец. підготовка за протоколом **68W (COMBAT MEDIC)** (взвод)
- TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE COMBAT MEDIC/CORPSMAN COURSE (TCCC CMC)
4-й рівень: для старших бойових медиків: парамедик, санінструктор (рота/батарея)

СПРОМОЖНОСТІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

NATO STANDARD

AJP-4.10

ALLIED JOINT DOCTRINE
FOR MEDICAL SUPPORT

Edition C Version 1
SEPTEMBER 2019

NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION

ALLIED JOINT PUBLICATION

Published by the
NATO STANDARDIZATION OFFICE (NSO)
© NATO/OTAN

STANAG

NATO STANDARD

AJMedP-8

ALLIED JOINT MEDICAL DOCTRINE
FOR MILITARY HEALTH CARE (MHC)

Edition A Version 1
FEBRUARY 2018

NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION

ALLIED JOINT MEDICAL PUBLICATION

Published by the
NATO STANDARDIZATION OFFICE (NSO)
© NATO/OTAN

РІВНІ (ЕШЕЛОНИ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ (ЗА *ROLE* У КРАЇНАХ НАТО)

- ***ROLE 1*** – РІВЕНЬ, ЩО ОХОПЛЮЄ КОМПЛЕКС СПРОМОЖНОСТЕЙ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ, ЩО ВКЛЮЧАЄ TRIAGE (СОРТУВАННЯ), ДОГОСПІТАЛЬНУ НЕВІДКЛАДНУ ДОПОМОГУ ТА СПРЯМОВАНА НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ ЖИТТЕВИХ ФУНКЦІЙ ПОСТРАЖДАЛОГО (ПЕРША МЕДИЧНА ДОПОМОГА)
- ***ROLE 2*** – РІВЕНЬ, ЩО ОХОПЛЮЄ КОМПЛЕКС СПРОМОЖНОСТЕЙ, ЯКІ РОЗШИРЮЮТЬ ***ROLE 1*** ТА НАПРАВЛЕНІ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ УШКОДЖЕНИХ ФУНКЦІЙ ПОСТРАЖДАЛОГО, СТАБІЛІЗАЦІЇ ЙОГО СТАНУ ДЛЯ ПОДАЛЬШОЇ ЕВАКУАЦІЇ (ДОЛІКАРСЬКА. ЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА)
- ***ROLE 3*** – РІВЕНЬ ДОПОМОГИ У ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ, ЩО РОЗГОРНУТІ ПОЗА МЕЖАМИ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ І ЗАБЕЗПЕЧУЄ НАДАННЯ КВАЛІФІКОВАНОЇ ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ДОПОМОГИ.
- ***ROLE 4*** – РІВЕНЬ ДОПОМОГИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ ВЕСЬ КОМПЛЕКС ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ (ВКЛЮЧАЮЧИ РЕКОНСТРУКТИВНІ ОПЕРАТИВНІ ВТРУЧАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЮ)

- 3. ІМПЕРАТИВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ПРИНЦИПИ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

ДВІ СКЛАДОВІ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

- МЕДИЧНА І ТАКТИЧНА СКЛАДОВІ – ВЗАЄМОДОПОВНЮЮЧИ СКЛАДОВІ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЮТЬ КОМПЛЕКС МЕДИКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ ТА ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ, НАДАННЯ ДОПОМОГИ ТА ЕВАКУАЦІЇ ПОРАНЕНОГО В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД МЕДИКО-ТАКТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ В БОЙОВИХ УМОВАХ.

ТАКТИКА

Тактика - дія, яка здійснюється у вигляді конкретних завдань.

Тактика військова - підготовка та ведення бою військовими підрозділами

- охоплює питання підготування і ведення бою, успіх якого досягається спільними та злагодженими зусиллями всіх;
- визначає роль, місце і завдання підрозділу в бою та, виходячи з його бойових властивостей і можливостей;
- встановлює порядок і способи їхнього бойового застосування.

Головним фактором впливу на розвиток тактики є поява нової і удосконаленішої зброї та військової техніки.

ІМПЕРАТИВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

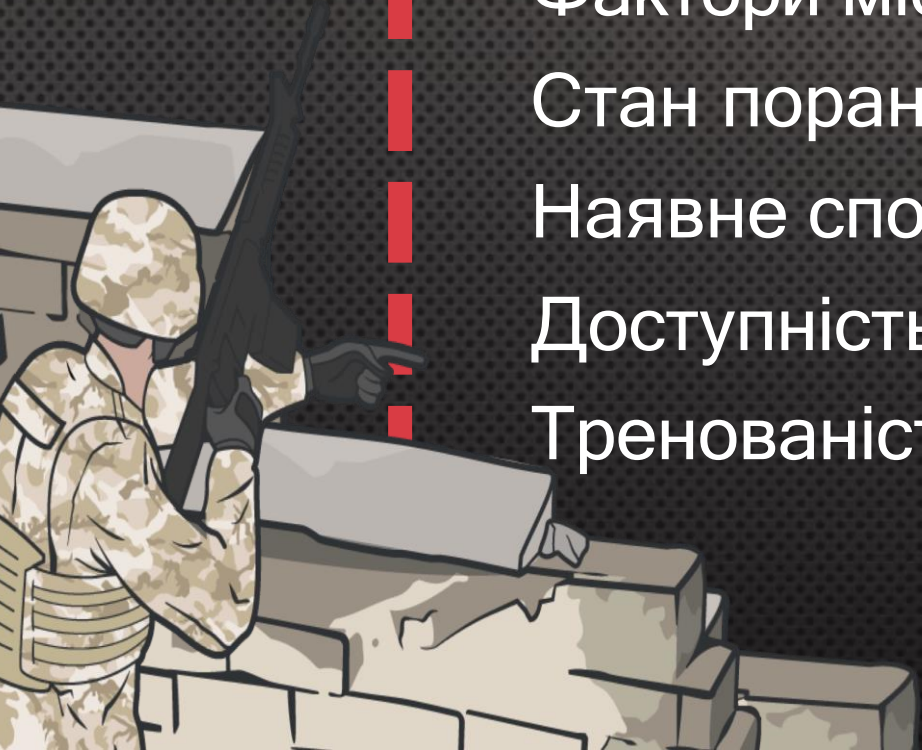
- **Гасло ТМ:** «ПРАВИЛЬНІ ДІЇ У ПРАВИЛЬНИЙ ЧАС!»
- **Місія ТМ:** ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ ПОРАНЕНОГО БІЙЦЯ
- **Ціль ТМ:** ВЧАСНІ ТА ЕФЕКТИВНІ ТАКТИЧНІ ДІЇ І НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА
- **Завдання:**
  - 1) ВИКОНАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД ТАКТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ.
  - 2) ЗАПОБІГТИ НОВИМ ПОРАНЕННЯМ;
  - 3) НАДАТИ ДОПОМОГУ ПОРАНЕНОМУ;
- **Правило** - ПОРАНЕНИЙ ПОВИНЕН ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ ТАМ І ТОДІ, ДЕ І КОЛИ ВІН ЇЇ ПОТРЕБУЄ

- **ОСНОВНІ ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ДОГОСПІТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ (ЗА УМОВ ЯК МИРНОГО, ТАК І ВОЄННОГО ЧАСУ):**
- **1) БЕЗПЕКА (РЯТІВНИКА І ПОСТРАЖДАЛОГО)**
- **2) СВОЄЧАСНІСТЬ (ОБМЕЖЕНІСТЬ ЧАСУ)**
- **3) ПРІОРИТЕТНІСТЬ (ВРАХОВУЮЧИ НЕВІДКЛАДНІСТЬ СТАНУ)**
- **4) ПРОСТОТА (ПРОСТІ МАНІПУЛЯЦІЇ)**
- **5) СУПРОВІД (ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ ЕТАПІВ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ)**
-

ТССС: КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ

- Ворожий вогонь

- Тактичні умови

- Фактори місцевості

- Стан поранень

- Наявне спорядження

- Доступність наступного рівня надання допомоги

- Тренованість та досвід того, хто надає першу допомогу

- 4. ЕТАПИ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ В БОЙОВИХ УМОВАХ

ЗОНИ І ФАЗИ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ TCCC (TACTICAL COMBAT CASUALTY CARE)

- ДОПОМОГА В БОЙОВИХ УМОВАХ ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА 3 ZONES:
  - **RED ZONE** - ДОПОМОГА ПОРАНЕНОМУ ПІД ВОГНЕМ (ПРЯМОЇ ЗАГРОЗИ, ГАРЯЧА) - *CARE UNDER FIRE (CUF)*;
  - **YELLOW ZONE** - ДОПОМОГА В ТАКТИЧНОМУ УКРИТТІ (НЕПРЯМОЇ ЗАГРОЗИ, ТЕПЛА) - *TACTICAL FIELD CARE (TFC)*;
  - **GREEN ZONE** - ДОПОМОГА В УМОВАХ ЕВАКУАЦІЇ (ХОЛОДНА) - *TACTICAL EVACUATION CARE (TACEVAC)*.

ЕТАПИ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ

- **ПЕРШИЙ ЕТАП.** ДОПОМОГА В **«ЧЕРВОНІЙ ЗОНІ»** (ПІД ОБСТРІЛОМ)
— НАДАННЯ ДОПОМОГИ «ПІД ВОГНЕМ» (АНГЛ. CARE UNDER FIRE **(CUF)**)
- **ДРУГИЙ ЕТАП.** ДОПОМОГА В **«ЖОВТІЙ ЗОНІ»** (В УКРИТТІ) —
НАДАННЯ ДОПОМОГИ У ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВИХ УМОВАХ В ЗОНІ
УКРИТТЯ (АНГЛ. TACTICAL FIELD CARE **(TFC)**)
- **ТРЕТІЙ ЕТАП.** ДОПОМОГА В **«ЗЕЛЕНІЙ ЗОНІ»** (ПІД ЧАС ЕВАКУАЦІЇ)
— НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ТАКТИЧНОЇ ЕВАКУАЦІЇ З ПОЛЯ БОЮ В
МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ (АНГЛ. TACTICAL EVACUATION CARE **(TACEVAC)**)

ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА В СЕКТОРІ ОБСТРІЛУ

ЦІЛІ ПІД ЧАС НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ В СЕКТОРІ ОБСТРІЛУ :

- 1) ВИКОНАТИ МІСІЮ — БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ (ВОГОНЬ У ВІДПОВІДЬ);
- 2) ЗАПОБІГТИ БІЛЬШІЙ КІЛЬКОСТІ ЖЕРТВ (ДБАТИ ПРО БЕЗПЕКУ ВЛАСНУ ТА ІНШИХ БІЙЦІВ);
- 3) ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ ПОРАНЕНОГО.

НЕОБХІДНІ ВТРУЧАННЯ В СЕКТОРІ ОБСТРІЛУ :

- ВИЗНАЧЕННЯ НАЯВНОСТІ СВІДОМОСТІ У ПОТЕРПІЛОГО;
- ТИМЧАСОВА ЗУПИНКА КРИТИЧНОЇ КРОВОТЕЧІ (КІНЦІВКИ, ШИЯ);
- ПЕРЕВЕДЕННЯ З ПОЛОЖЕННЯ НА СПИНІ В ПОЛОЖЕННЯ НА БОЦІ АБО ЖИВОТІ

ЕТАП 2: ТАКТИЧНА ПОЛЬОВА ДОПОМОГА (TFC)

ДОПОМОГА НА ДРУГОМУ ЕТАПІ (TFC) СПІВВІДНОСИТЬСЯ З РІВНЕМ (ROLE 1)

TFC

Поранений та той, хто надає допомогу, не знаходяться під вогнем

Пріоритет огляду та допомоги згідно з MARCH PAWS

ОБМЕЖЕННЯ РЕСУРСІВ

Медичне спорядження обмежене тим, що є у бійця-рятувальника, та тим, що є у постраждалого

ПАМ'ЯТАЙТЕ:

У першу чергу використовуйте індивідуальну аптечку пораненого

Допомога в укритті може раптово перетворитися на допомогу під вогнем

Особовий склад має постійно контролювати тактичну обстановку

ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА В СЕКТОРІ УКРИТТЯ (ТФС)

ПЕРМАНЕНТНИЙ АЛГОРИТМ ДИНАМІЧНОЇ ОЦІНКИ СТАНУ ПОРАНЕНОГО ЗА ПРАВИЛОМ С-А-В-С ТА ДІЇ ЗГІДНО ПРОТОКОЛУ MARCH PAWS

- ОГЛЯД ПОРАНЕНОГО НА НАЯВНІСТЬ НЕБЕЗПЕЧНИХ ДЛЯ ЖИТТЯ КРОВОТЕЧ
- ЗАХОДИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПРОХІДНОСТІ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ
- ЗАХОДИ З БОРОТЬБИ З ВІДКРИТИМИ УШКОДЖЕННЯ ГРУДНОЇ КЛІТИНИ
- ПЕРЕВІРКА СТАНУ КРОВОСПИННОГО ДЖУТА, ЯКЩО ВІН ЗАСТОСОВУВАВСЯ
- ОГЛЯД ПОРАНЕНОГО НА НАЯВНІСТЬ НЕОБРОБЛЕНИХ РАН ТА ІНШИХ УШКОДЖЕНЬ
- ВЖИТТЯ НЕОБХІДНИХ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ РОЗВИТКУ ШОКОВОГО СТАНУ
- НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ (МЕДИКО-САНІТАРНА ОБСТАНОВКА) КОМАНДИРУ ПІДРОЗДІЛУ
- КОНТРОЛЬ РІВНЯ СВІДОМОСТІ ПОРАНЕНОГО (ШКАЛА AVPU)
- ПІДГОТОВКА ПОРАНЕНОГО ДО ЕВАКУАЦІЇ

ЕТАП 3: ТАКТИЧНА ЕВАКУАЦІЯ (TACEVAC)

ОЦІНКА СТАНУ ПОРАНЕНОГО

Продовжуйте оцінювати стан пораненого

ЗАПИТ НА ЕВАКУАЦІЮ

"9 рядків"

ЗАПОВНІТЬ РАПОРТ

- М** Механізм поранення
- І** Інформація про поранення
- С** Симптоми
- Т** Терапія

ЗАХОДИ ПЕРЕД ЕВАКУАЦІЄЮ

Заповніть картку пораненого

ПІДГОТОВКА ДО ЕВАКУАЦІЇ

Підготуйте ноші

Підготуйте спорядження для евакуації

Зафіксуйте пораненого на ношах

Зафіксуйте інше спорядження

5. Тактичне медичне спорядження та правила поведження з ним.

МЕДИЧНЕ СПОРЯДЖЕННЯ

ЗАСОБИ ДЛЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ

ГРУПОВЕ СПОРЯДЖЕННЯ

Медичний рюкзак

ОСОБИСТЕ

Індивідуальна
аптечка (JFAK)

Ознайомтеся з усіма складовими індивідуальної аптечки та медичного рюкзака

Переконайтеся, що ви знаєте як обслуговувати та поповняти спорядження вашого підрозділу

Регулярно оглядайте майно з медичного рюкзака та індивідуальних аптечок:

JFAK - Joint **FIRST-AID KIT** (комбінована)

IFAK - Improved **FIRST-AID KIT** (покращена)

- **ПЕРЕД, ПІД ЧАС, ПІСЛЯ**

УСІХ тренувань і тактичних задач.

Обов'язково використовуйте відповідну документацію, коли це буде потрібно:

Картка пораненого, 9-Line, MACE2

ІНДИВІДУАЛЬНІ ТАКТИЧНІ ЗАСОБИ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ

НАБІР ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ ВВС США

ЖФАК (JOINT FIRST-AID KIT) ВМІСТ

- TOURNIQUETS / Турнікет (2)
- CHEST SEAL / Оклюзійна плівка (2)
- COMBAT GAUZE / Кровостоплююча марля (гемостатик) (2)
- TRIANGULAR BANDAGES / Трикутний бандаж (1)
- COMBAT MEDIC (DUCT) TAPE / Пластир (1)
- COMPRESSED GAUZE / Стисла марля для тампонади (2)
- COMPRESSION DRESSING / Компресійний бандаж (2)
- TRIABLE ANTIBIOTIC / Мазь із потрійним антибіотиком (2)
- EYE SHIELD / Щиток для ока (2)
- NASOPHARYNGEAL AIRWAY / Назофарингеальна трубка (NPA) (1)
- LUBRICATING JELLY / Лубрикант для мастила (1)
- PATIENT EXAM GLOVES / Рукавички для огляду пацієнта (2)
- DD FORM 1380, TCCC CARD / Карта пацієнта (1)
- SKIN MARKER / Маркер(1)
- BANDAGE SCISSORS / Ножиці для зрізання одягу та бинтів

АПТЕЧКА ТАКТИЧНА УНІВЕРСАЛЬНА

№	Найменування
1.	Армійський Джгут-Турнікет кровоспинний (тип САТ – Combat Application Tourniquet)
2.	Гумовий Джгут кровоспинний (тип Есмарха)
3.	Бандаж ізраїльський (Israeli Bandage) 6" з однією подушкою
4.	Гемостатичний (кровоспинний) бинт для тампонування ран з хитозаном (Compressed Gauze)
5.	Повітропровід назофарингеальний (носоглотковий) (Nasal Airway) з лубрикантом
6.	Оклюзійна торакальна пов'язка (наліпка) Ашермана (вентильована з клапаном) (Asherman Chest Seal)
7.	Декомпресійна голка G15 x 85мм
8.	Пристрій (клапан) - портативний (інгалятор) для проведення СЛР (штучного дихання)
9.	Косинка перев'язувальна фіксуєча (трикутна хустка), 90 x 90 см / 50 x 50 см
10.	Тактичні бінти: Пакет перев'язувальний стерильний першої допомоги з однією подушечкою Бинт марлевий медичний стерильний 14 см x 7м Бинт фіксуєчий еластичний стрічковий 10 см x 3 м
11.	Тактичні пов'язки/серветки: Стерильна самоклейна (пластирна) неткана пов'язка (Sterile Wound Dressing) 10 x 15 cm Пов'язка/Серветка волога (протиопокіова) на гелевій основі з D-пантенолом 10x10 / 9x12 cm Серветка марлева стерильна 10x10 см, 8 сл. Стерильні кровоспинні серветки медичні атравматичні з фурагіном
12.	Фіксуєчи засоби: Пластир катушковий медичний, 2 см x 5м Армований скотч (Duct Tape) ПВХ сірий, 5см x 10м Шпилька (булавка) безпечна, 3 од.
13.	Термоковдра рятувальна (Emergency Blanket), 160см x 210см
14.	Ножиці тактичні атравматичні (Scissors)
15.	Рукавички нітрилові
16.	Маркер водостійкий (Marker)
17.	Хлоргексидин (рідина) флакон 0,05% 100 мл

- 6. Засоби тактичного бойового догляду.

ЗАСОБИ ТАКТИЧНОГО БОЙОВОГО ДОГЛЯДУ (TOP 10+)

№	Skills Set TCCC (TOP 10+)
1.	Турнікет (джгут-закрутка)
2.	Джгут гумовий
3.	Бандаж перев'язувальний компресійний
4.	Бинт гемостатичний (кровоспинний)
5.	Пов'язка оклюзійна (торакальна грудна наліпка)
6.	Голка для декомпресії грудної клітки
7.	Повітропровід назофарингеальний
8.	Пристрій (клапан) для штучного дихання
9.	Хустка трикутна
10.	Шина/Splint
+	Ковдра рятувальна (термоковдра)